

PROCEDURA OPERAȚIONALĂ	
Raportarea cazurilor de violență asupra antepreșcolărilor/preșcolărilor/elevilor și personalului școlii, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar	Ediția: I Nr. exemplare: 2 Revizia: Nr. exemplare: 0 Nr. de pagini: 8
Anul școlar 2023-2024 COD: PO_02_59	
Nr. înregistrare ISJ Ilfov: 18386/17.11.2023 Nr. Registru proceduri: 221 /17.11.2023	

PROCEDURA OPERAȚIONALĂ

Raportarea cazurilor de violență asupra antepreșcolărilor/preșcolărilor/elevilor și personalului școlii, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar

1. Lista responsabililor cu elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau după caz, a reviziei în cadrul ediției procedurii operaționale:

Nr. crt	Elemente privind responsabilii/ operațiunea	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnătura
1.1	Elaborat	Ghețe Marieta	Inspector școlar pentru activități educative	15.11.2023	
1.2	Verificat	Dogaru Ion	IȘGA	17.11.2023	
1.3	Aprobat	Stoica Adriana	IȘG	17.11.2023	

2. Situația edițiilor și a reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale:

Nr. crt	Ediția/ revizia în cadrul ediției	Componenta revizuită	Modalitatea reviziei	Data de la care se aplică prevederile ediției sau reviziei ediției
2.1	Ediția I			15.11.2023
2.2	Revizia:			

3. Lista cuprinzând persoanele la care se difuzează ediția sau, după caz, revizia din cadrul ediției procedurii operaționale:

Nr. Crt.	Scopul difuzării	Exemplar nr.	Domeniul	Funcția	Nume și prenume	Data primirii	Semnătura
	1	1	3	4	5	6	7
3.1.	Aprobare	1	Conducerea ISJ Ilfov	IȘG	Stoica Adriana	17.11.2023	
3.2.	Verificare	1	Conducerea ISJ Ilfov	IȘGA	Dogaru Ion	17.11.2023	
3.3.	Aplicare	1	Management Curriculum și inspecție școlară	Inspectori școlari	Inspectori școlari	20.11.2023	Transmitere electronică

3.4.	Aplicare	1	Conducerile unităților de învățământ de stat și particular	Directori/directori adjuncți ai u.f de stat și particular	Directoric adre didactice	20.11.2023.	Transmitere electronică
3.5.	Înregistrare - Arhivare	1	Secretariat/ SCMI	Secretar	Purec. Cristina	20.11.2023	
3.6.	Informatizare	1	Serviciul Informatizare	Consilier Informatizare	Hodorogea Bogdan	20.11.2023	

4. Scopul procedurii operaționale

Prezenta procedură reglementează modalitățile de raportare a situațiilor de:

- violență (cazuri ușoare și grave) - între antepreșcolari/preșcolari/elevi, săvârșite în mediul școlar;
- violență asupra ante/preșcolariilor/ elevilor, săvârșite de personalul școlii, în mediul școlar;
- violență asupra personalului unității de învățământ, săvârșită de elevi, în mediul școlar;
- fapte asupra cărora există suspiciunea de port sau folosire fără drept de obiecte periculoase; suspiciune de implicare în alte infracțiuni - furt, tâlhărie;
- suspiciune de consum de substanțe psihoactive;
- fapte asupra cărora există suspiciune de violență comise asupra copilului în afara mediului școlar (violență domestică, trafic de persoane, pornografie infantilă).

Pentru a fi considerate fapte săvârșite în mediul școlar, acestea trebuie să se comită în perimetrul unității de învățământ preuniversitar, în cadrul unor activități organizate de personalul școlii în afara perimetrului unității de învățământ sau în cadrul activităților școlare/extrascolare desfășurate în mediul online.

5. Domeniul de aplicare

Procedura se aplică de ISJ Ilfov și este pusă în aplicare de directorii unităților de învățământ preuniversitar din județul Ilfov.

6. Documente de referință (reglementări) aplicabile activității procedurale

- Legea învățământului preuniversitar Nr. 198/ 2023.
- Regulamentul de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar (R.O.F.U.I.P), aprobat prin O.M.E. nr 4183/2022.
- Statutul Elevului aprobat prin Ordin MENCS nr. 4742 din 10.08.2016, completat prin OME 3797/2023.
- Planul național de acțiune pentru siguranța școlară și planul teritorial comun de acțiune pentru siguranța școlară.
- Procedura privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolariilor / preșcolariilor / elevilor și a personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar, aprobată prin Ordinul M.E 6235/2023.
- Legea nr. 35/2007 privind creșterea siguranței în învățământ și Legea nr. 29 /2010, completare a Legii nr. 35/2007.
- OMECT nr.1409/2007 cu privire la aprobarea strategiei Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului cu privire la reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar.

- OMEC 4343/2020 Normele Metodologice din 27 mai 2020 de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1'1), art. 56'1 și ale pct. 6'1 din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică - bullying.

7. Definiții și prescurtări ale termenilor utilizați în procedura operațională

7.1 Definiții ale termenilor utilizați

Nr crt	Termenul	Definiția și/sau dacă este cazul, actul care definește termenul respectiv
1.	Procedura operațională	Prezentarea formalizată, în scris, a tuturor pașilor care trebuie urmați, a metodelor de lucru stabilite și a regulilor de aplicat în vederea realizării activității, cu privire la succesiunea elementelor din cadrul derulării procesului respectiv.
2.	Ediție a unei proceduri	Forma inițială sau actualizată, după caz, a unei proceduri operaționale, aprobată și difuzată.
3.	Revizia în cadrul ediției	Acțiunile de modificare, adăugare, actualizare, suprimare, după caz, a uneia sau a mai multor componente ale unei ediții a procedurii, acțiuni care au fost aprobate și difuzate.

8. RESPONSABILITĂȚI

8.1. RESPONSABILITĂȚI LA NIVELUL CONDUCERII UNITĂȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT:

- Stabilirea componenței Comisiilor pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității pentru fiecare unitate de învățământ, respectiv transmiterea acestora către I.S.J. Ilfov.
- Aprobarea și monitorizarea aplicării Planului de prevenire și reducere a violenței în mediul școlar.
- Constituirea și completarea cu rigurozitate, la nivelul fiecărei unități școlare (grădinițe, școli primare/gimnaziale, licee și școli profesionale), a unui registru special de evidență a activităților punctuale, desfășurate de toate autoritățile care au responsabilități în domeniul siguranței școlare.
- Publicarea pe site a regulamentului de ordine interioară de către fiecare unitate de învățământ preuniversitar. Transmiterea acestora către autoritățile responsabile pentru siguranță în unitățile de învățământ preuniversitar.
- Asigurarea pregătirii adecvate, a personalului din unitățile de învățământ preuniversitar în ceea ce privește managementul cazurilor de violență și altor situații corelate, în colaborare cu reprezentanții poliției, CPECA și serviciile publice de asistență socială, în acord cu procedurile de intervenție și legislația în vigoare.
- Constituirea unor grupuri de acțiune, la nivelul fiecărei unități de învățământ preuniversitar, formate din reprezentanții acestora, ai MAI, asociațiilor de părinți/elevi și, după caz, ai altor autorități, având ca scop facilitarea comunicării în vederea adaptării măsurilor necesare pentru creșterea gradului de siguranță în mediul școlar.
- Înregistrarea cazurilor de violență din mediul școlar de către Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității.
- Transmiterea la I.S.J., în maxim 5 zile de la producerea incidentului, a Anexei 4 din Procedura privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolarilor/preșcolarilor/elevilor și personalului școlii, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului

școlar.

- Întocmirea rapoartelor de analiză post-cauzală a fiecărui incident și stabilirea unor direcții de acțiune în vederea prevenirii unor incidente similare.
- Organizarea de activități specifice în domeniul rutier și al siguranței publice în zona unităților de învățământ, pe timpul aflurii și deflurii, la și de la cursuri, a elevilor și / sau a părinților / însoțitorilor.
- Informarea antepreșcolărilor / preșcolărilor/ elevilor, precum și a părinților / reprezentanților legali privind posibilitatea de a raporta situațiile de violență corelate prin metode confidențiale (e-mail la adresa școlii, note de relații), respectiv posibilitatea de a adresa direct o sesizare scrisă educatorului, învățătorului, dirigintei, conducerii unității de învățământ, sau prin fișa de identificare a violenței psihologice - bullying în mediul școlar, conform Ordinului ministrului educației și cercetării nr. 4343/2020 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1)1, art. 561, și ale pct. 61 din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011 privind violența psihologică – bullying.
- Transmiterea la DGASPC, o dată la 3 luni, a situației cu cazurile ușoare de violență între copii, în spațiul școlar, folosind *Fișa de înregistrare a cazurilor de violență* (Anexa 4).
- Implementarea de măsuri administrativ-organizatorice, care să contribuie la crearea unui mediu securizant din punct de vedere fizic și emoțional pentru copii, în unitatea de învățământ, precum montarea de camere de luat vederi, profesori de serviciu, asigurarea pazei spațiilor educaționale, dispunerea mobilierului în clasă, în scopul facilitării colaborării între copii, promovarea lucrului în echipă, constituirea formațiunilor de studiu, conform prevederilor legale.
- Colaborarea cu reprezentanți ai Poliției, Jandarmeriei și ai ONG-urilor; încheie acorduri de colaborare în vederea prevenirii situațiilor de violență.
- Derularea de programe/ proiecte/campanii de prevenire a traficului de persoane, a violenței în mediul școlar preuniversitar, de prevenire a consumului de droguri și de informare/educare pentru promovarea unui stil de viață sănătos (fără consum de droguri, alcool și tutun).
- Introducerea, în cadrul orelor de curs obligatorii, a unor lecții de educație pentru sănătate, referitoare la un stil de viață sănătos (fără consum de droguri, alcool și tutun).
- Includerea, pe agenda întâlnirilor organizate la nivelul unității de învățământ, în cadrul consiliului de administrație, consiliului profesoral, consiliului școlar al elevilor, comitetului de părinți sau asociațiilor de părinți, a unor teme legate de acțiunile de tip bullying/cyberbullying, care să aibă ca scop conștientizarea dimensiunii fenomenului și analiza formelor, a actorilor și a cauzelor situațiilor de la nivelul instituției respective.

8.2 RESPONSABILITĂȚI LA NIVELUL MEMBRILOR COMISIILOR SPECIFICE

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității:

- Coordonează elaborarea, revizuirea și aplicarea Planului de prevenire și reducere a violenței în mediul școlar al unității de învățământ.
- Întocmește o procedură operațională pentru sporirea siguranței elevilor și a cadrelor didactice în școală/ plan de siguranță. Verifică respectarea acestei proceduri;
- Analizează factorii școlari care au favorizat apariția situației de violență.
- Revizuieste și completează, dacă e necesar, Planul unității de învățământ, de combatere a violenței școlare. Propune personalului de conducere al unității, revizuirea Planului de combatere a violenței școlare.

- În cazul infracțiunilor dovedite, CPEV colaborează cu structurile de siguranță școlară pentru stabilirea și includerea în Planul de combatere a violenței școlare a unor acțiuni colaborative de prevenire.
- Urmărește modalitățile de aplicare a prevederilor legale, privind creșterea siguranței la nivelul școlii.
- Evaluează și monitorizează activitățile de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar propriu.
- Propune personalului de conducere al unității, măsuri de prevenire și combatere a violenței.
- Elaborează un raport pe care îl comunică Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității (CEAC), în vederea includerii acestuia în raportul general privind starea și calitatea învățământului, în anul școlar respectiv.

8.3 DIRIGINȚII/CADRELE DIDACTICE:

- Prelucreează R.O.F.U.I.P., R.O.I. și Statutul elevului la clasă.
- Personalul școlii contribuie la evaluarea multidiscplinară și interinstituțională a cazului de violență, coordonată de managerul de caz.
- Completează Fișa de înregistrare a cazurilor de violență (Anexa 4) și o transmite spre înregistrare Comisiei pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității.
- Aplică măsuri disciplinare, conform ROFUIP.
- Dezbate situațiile de violență apărute la clasă, în cadrul Consiliului clasei.
- Solicită prezența la școală a părintelui/tutorei legale al elevului care a creat probleme de violență/disciplinare. Monitorizează comportamentul elevilor.
- Aplică măsurile de sprijin pentru victimă/ victime, respectiv măsurile de sprijin și sancțiuni pentru autor/autori, adecvate la gravitatea cazului de violență, la cauzele/ efectele posibile ale situației de violență și la nevoile educaționale/profesionale, relaționale, sociale, psihologice și fizice ale celor implicați, inclusiv consiliere școlară și terapie psihologică, la nivelul unității de învățământ, în acord cu Legea nr. 198/2023 și Procedura privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolarilor/preșcolarilor/elevilor și a personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar.
- Identificarea timpurie a elevilor vulnerabili la acțiuni de tip bullying.
- Identificarea timpurie a elevilor cu risc de dezvoltare a comportamentelor agresive, a elevilor cu potențial violent și a cauzelor care pot determina manifestări de tip bullying.
- Abordarea, în cadrul orelor de curs, a unor teme de natură juridică, adaptate mediului școlar preuniversitar, prin care elevii să conștientizeze drepturile, obligațiile și consecințele faptelor ilegale.
- Implementarea temei „Prevenirea și reducerea faptelor de violență, respectiv a consumului de droguri, alcool și tutun” în cadrul Programului „Școala Altfel”.
- Analizează situațiile disciplinare la nivelul fiecărei clase, în cadrul orelor de consiliere cu elevii și în cadrul orelor de consiliere cu părinții, și verifică permanent starea disciplinară a elevilor din colectivul îndrumat.
- Valorificarea intereselor, aptitudinilor și a capacității elevilor, prin diferite activități școlare și extrașcolare, pentru a preveni manifestări problematice de tip bullying.
- Implicarea consiliului școlar al elevilor în proiectarea și derularea de activități de prevenire și reducere a manifestărilor de tip bullying.
- Colaborarea cu părinții și, după caz, cu asociația părinților din unitatea de învățământ și

informarea părinților cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii acțiunilor de tip bullying și ameliorării relațiilor părinți-copii, copii-copii, prin consiliere psihologică, psihoterapie, mediere, cu implicarea în astfel de activități a personalului specializat, din școală sau a colaboratorilor externi.

- Colaborarea unității de învățământ cu părinții elevilor cu potențial comportament agresiv, implicați în acțiuni de tip bullying, pentru a găsi și aplica soluții pentru prevenirea bullyingului.
- Identificarea unor părinți-resursă care să se implice în activitățile de prevenire.
- Inițierea unor programe destinate părinților, centrate pe conștientizarea, informarea și formarea cu privire la dificultățile de adaptare a copiilor la mediul școlar și la diferite aspecte ale acțiunilor de tip bullying, forme, cauze, modalități de prevenire, parteneri.
- Semnalarea către autoritățile competente a cazurilor de familii cu un comportament abuziv față de copii.
- Colaborarea unității de învățământ cu autorități și instituții cu responsabilități în prevenirea și combaterea violenței asupra copilului, inclusiv a violenței psihologice - bullying, precum Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adoptii, DGASP, poliție și organizații neguvernamentale.
- Dezbateră, în timpul orelor de consiliere/ dirigenție, a situațiilor de tip bullying/cyberbullying petrecute în școală și încurajarea exprimării opiniei elevilor privind aceste situații și posibile căi de soluționare, precum și încurajarea elevilor de a participa activ la toate deciziile care îi privesc.
- Valorificarea temelor relevante pentru problematica bullyingului și a cyberbullyingului, care se regăsesc în curriculumul diferitelor discipline școlare, cuprinzând drepturile și îndatoririle individului, libertate și norme/reguli de comportament, empatia, decizia și consecințele deciziei, abilitățile sociale, fără a se limita la acestea, prin utilizarea unor strategii activ-participative, studiu de caz, joc de rol, analiza critică a mesajelor audiovizuale de tip bullying și cyberbullying, problematizare și altele, care să conducă la conștientizarea și dezvoltarea unei atitudini critice a elevilor față de problematica bullyingului.
- Derularea unor programe/proiecte/campanii și activități extrașcolare pe tema combaterii bullyingului, a prevenirii traficului de persoane și a violenței în mediul școlar preuniversitar: jocuri, concursuri, expoziții tematice, întâlniri cu specialiști care să prezinte în mod interactiv teme legate de bullying și cyberbullying, la care să participe elevi, cadre didactice și părinți.
- Implementarea unor campanii de promovare a unei culturi de siguranță în mediul școlar, prin implicarea tinerilor și promovarea unor exemple de bună practică din rândul adolescenților (influenceri), părinților și actorilor/cântăreților care au o mare popularitate în rândul tinerilor.

8.4 Consilierul școlar:

- Face parte din Echipa multidisciplinară și interinstituțională pentru managementul cazului de violență.
- Evaluarea inițială cu privire la situația de violență/ bullying; medierea conflictelor, iar, dacă se impune, evaluarea psihologică a elevilor implicați în situațiile de bullying (victime și autori); consilierea lor individuală, de grup și familială.
- Propune măsuri de sprijin pentru victimă/victime, respectiv măsuri de sprijin pentru autor/autorii faptelor;

- Comunică permanent cu învățătorii, diriginții și părinții victimelor actelor de violență, bullying/cyberbullying, în vederea monitorizării comportamentului lor și a interacțiunii cu autorii agresiunilor ori cu alți elevi.
- Intervenții psihopedagogice adecvate pentru autorii actelor de violență, bullying în adaptarea comportamentelor pozitive față de colegii lor și față de cadrele didactice.
- Verificarea caracterului adecvat și a relevanței materialelor și acțiunilor de informare destinate elevilor.
- Organizează activităților educative privind combaterea și prevenirea violenței în școală.

9. MODALITĂȚI DE INTERVENȚIE ÎN CADRUL PRODUCERII UNOR INCIDENTE CU CARACTER VIOLENT

Se realizează conform Procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolărilor / preșcolărilor /elevilor și personalului școlii, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar, aprobată prin Ordinul M.E 6235/2023.

10. ÎNREGISTRAREA CAZURILOR DE VIOLENȚĂ ÎN ȘCOALĂ

Persoana desemnată la nivelul școlii va completa datele solicitate, conform Anexei 4 din Procedura privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolărilor/preșcolărilor/elevilor și personalului școlii, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar.

Informațiile de la punctele A, B, C, D și E se completează în cel mult 5 zile de la semnalarea actului de violență.

Informațiile de la punctele G și H se completează în termen de 30 de zile de la semnalarea actului de violență/situației corelate pentru fiecare autor/victimă și se reactualizează în funcție de progresul și rezultatele deciziilor inițiale; în cazul formelor grave de violență care implică copii, aceste măsuri de sprijin și sancțiuni se regăsesc și în Planul de reabilitare și/sau reintegrare socială.

La cel mult 3 luni de la stabilirea planului de măsuri, se va consemna evoluția cazului și eventualele măsuri suplimentare. Închiderea cazului se va consemna în finalul fișei. În cazul în care au fost implicate și alte instituții, se vor atașa rapoartele acestora.

Fișa de înregistrare este transmisă reprezentanților I.S.J. (în maxim 5 zile de la semnalarea actului) și la cerere reprezentanților DGASPC și/sau CPECA.

În cazul săvârșirii unei infracțiuni, personalul școlii colaborează cu structurile pentru siguranța școlară, pentru analiza post-cauzală (în vederea stabilirii cauzelor care au condus la producerea evenimentului) și stabilirea unor măsuri de prevenire a repetării/agravării evenimentului.

11. TRANSMITEREA INFORMAȚIILOR LA ISJ

În termen de 5 zile de la incident:

- ✓ se completează macheta actelor de violență, aflată site-ul ISJ Ilfov/activități educative extrașcolare:

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1fSullwvp0655oCHQaZwMaf2gHSZptixuRwNvQ0o5v3Q/edit?usp=sharing>

- ✓ se transmite scanată pe adresa de e-mail: marieta.ghete@isjilfov.ro, Anexa 4 (Informațiile de la A-F) din Procedura de management al cazurilor de violență.

De asemenea incidentele *grave* vor fi raportate telefonic la ISJ Ilfov (inspector școlar general/inspector pentru activități educative extrașcolare/inspector coordonator).

În 30 de zile de la semnalarea cazului se transmite TOATĂ Anexa 4 scanată pe adresa de e-mail: marieta.ghete@isjilfov.ro.

12. UTILIZAREA INFORMAȚIILOR FURNIZATE DE CĂTRE UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

La nivelul inspectoratului școlar se va realiza, într-o primă etapă, centralizarea informațiilor corespunzătoare tuturor unităților de învățământ. Informațiile vor fi transmise lunar Biroului Siguranța școlară.

Inspectorul educativ va realiza semestrial și anual un raport de evaluare privind violența școlară care va fi transmis la ME.

Raportul nu va specifica numele școlilor în care au avut loc incidente, ci numărul cazurilor/județ. Rapoartele de evaluare asupra fenomenelor de violență realizate pe baza informațiilor centralizate permit:

- obținerea unei imagini reale asupra fenomenului violenței la nivelul unității școlare;
- analiza evoluției fenomenului de violență și desprinderea tendințelor înregistrate de la un semestru la altul și pe parcursul anilor școlari;
- dezvoltarea unor programe specifice diferitelor categorii și tipuri de violență și monitorizarea rezultatelor acestora;
- realizarea unor analize asupra fenomenului violenței școlare la nivel județean.

13. RESPONSABILITĂȚI ȘI RĂSPUNDERI ÎN DERULAREA PROCEDURII OPERAȚIONALE

Directorii, directorii adjuncți, consilierii școlari, educatoarele/învățătoarele, profesorii-diriginți, din unitățile de învățământ preuniversitar din județul Ilfov aplică, în procesul de management al cazurilor de violență, prevederile prezentei proceduri.

Nr. crt.	Domeniul (postul) / actiunea (operatiunea)	I	II	III	IV	V
0	1	2	3	4	5	
1	Management / Activități educative extrașcolare	E				
2	Inspector Școlar General Adjunct		V			
3	Consiliul de administrație al ISJ			A		
4	Domeniul Management – Activități extrașcolare Unități de învățământ				Ap.	
5	Arhivarea documentelor rezultate din procesul de supraveghere/supervizare a activităților -secretar/arhivar					Ah.

14. ÎNREGISTRĂRI, ARHIVĂRI, ANEXE

Procedura operațională se înregistrează în Registrul special pentru proceduri al ISJ Ilfov și se arhivează în conformitate cu prevederile procedurii privind activitatea de arhivare a documentelor.